

PROGRAM RADA DRŽAVNOG ARHIVA U SISKU ZA 2024. GODINU

1. VANJSKA SLUŽBA

1.1 Nadzor nad zaštitom arhivskog gradiva u pismohranama stvaratelja/imatelja

Odjel za zaštitu arhivskog i dokumentarnog gradiva izvan arhiva će i u 2023. godini obavljati redovite opće preglede prema detaljno izrađenom planu koji sadrži popis imatelja prve, druge, a ponekog i treće kategorije. Cilj pregleda je provjera stanja gradiva i utvrđivanje mjera zaštite kod ukupno 70 imatelja/stvaratelja na području nadležnosti Arhiva u Sisku.

Preglede ćemo obavljati prema područjima gradova i općina, kako slijedi:

Grad Glina	6
Grad Hrvatska Kostajnica	5
Grad Ivanić Grad	7
Grad Kutina	9
Grad Novska	5
Grad Petrinja	5
Grad Popovača	3
Grad Sisak	19
Općina Dvor	2
Općina Hrvatska Dubica	2
Općina Jasenovac	1
Općina Križ	1
Općina Lipovljani	1
Općina Majur	1
Općina Velika Ludina	2
Općina Sunja	1

O svakom obavljenom pregledu sastaviti će se zapisnik, utvrditi mjere zaštite, a po potrebi izdati i rješenje sa utvrđenim rokom njihova izvršenja. Tijekom pregleda pažnja će se obratiti načinu vođenja uredskog poslovanja, načinu odlaganja gradiva u pismohranu, pohrani podataka u elektroničkom obliku i njihovoj zaštiti, materijalno-fizičkoj zaštiti gradiva, izradi i primjeni propisa kao i evidencijama o gradivu.

U slučaju potrebe, žurno će se intervenirati radi pružanja stručne pomoći, te osiguranja odgovarajućeg smještaja gradiva. Poduzet ćemo i do 30-tak kontrolnih pregleda stanja u pismohranama stvaratelja s ciljem povećanja i ubrzanja učinkovitosti provođenja naloženih mjera zaštite gradiva. Registrirat će se i novoosnovane pismohrane.

1.2. Nadzor nad odabiranjem arhivskog gradiva u pismohranama

Na zahtjev imatelja, a u skladu sa zakonom i drugim propisima te na temelju posebnih propisa koje zajedno utvrđuju Arhiv i imatelji, obavljat ćemo nadzor nad odabiranjem arhivskog gradiva te odbacivanjem bezvrijedne registraturne mase.

Prema dosadašnjem iskustvu možemo predvidjeti 30 – 40 postupaka odabiranja arhivskog gradiva odnosno izlučivanja neodabranog.

1.3. Nadzor nad zbirkama i arhivskim gradivom u privatnom vlasništvu

Nastavit će se s nadopunjavanjem postojećih evidencija i po potrebi izraditi nove osnovne podatke o arhivskom gradivu koje se čuva izvan Arhiva, a u privatnom je vlasništvu.

1.4. Vrednovanje

1.4.1. Izrada posebnih popisa

Imatelje gradiva ćemo poticati na izradu posebnih popisa gradiva s rokovima čuvanja te na usklađivanje već postojećih s novim arhivskim propisima i pravilnicima. Arhiv će razmotriti svaku predloženu listu te dati mišljenje odnosno odobrenje istih.

1.5. Evidencije o arhivskom i dokumentarnom gradivu izvan Arhiva

Redovito će se voditi dosjei stvaratelja/posjednika arhivskoga gradiva. Nakon svakog općeg ili izvanrednog pregleda, nakon svake primopredaje gradiva dosjei će se upotpunjavati novom dokumentacijom o stanju gradiva. Isto tako svi dostavljeni popisi gradiva biti će odloženi u odgovarajući dosje.

1.6. Preuzimanje arhivskog gradiva

1.6.1. Preuzimanje po službenoj dužnosti

Arhiv sustavno preuzima javno arhivsko gradivo tako da svake godine novim akvizicijama pristiže cca 200 do 300 d/m novoga gradiva. Kako smo tijekom protekle dvije godine zbog posljedica potresa te započete obnove javnih zgrada morali poduzeti određena interventna preuzimanja u cilju zaštite arhivskoga gradiva koje nije još bilo u planu za preuzimanje, tijekom 2023. godine nismo uspjeli preuzeti gradivo koje je planirano našim Programom rada za 2023. Zbog toga ćemo u 2024. godini nastojati konačno poduzeti akvizicije koje smo planirali. Ukupna količina preuzetog gradiva u 2024. godini će iznositi **cca 210 d/m**.

U skladu s navedenim u 2024. planiramo slijedeće akvizicije:

- Gradivo nastalo radom Općinskog suda u Sisku tijekom socijalističkog razdoblja 1963.-1990. kao i ostalih općinskih sudova koji su posljednjom reorganizacijom sudstva dospjeli u nadležnost Općinskog suda u Sisku, i to: Kotarskog/Općinskog suda u Dvoru, Kotarskog /Općinskog suda u Kostajnici, Kotarskog/Općinskog suda u Petrinji nastalog u razdoblju od 1946.-1990. Gradivo ćemo preuzeti od Općinskog suda u Sisku kao posjednika. Ova akvizicija uključuje cca 180 d/m gradiva.
- Tijekom planskog razdoblja preuzeti ćemo i gradivo bivših radnih organizacija s područja Općine Sisak čiji je osnivač bila Skupština općine Sisak (i/ili

Narodni odbor općine Sisak). Riječ je o gradivu bivših poduzeća: Udarnik, Karmin, Keramika, Željeznarija, Usluga, Voće, Biro za privredno-pravne poslove, Boja, Transport, Hotel Zagreb, Drava, Moda, Šljunčara, Staklorez, Tehnomont, Zanatsko-uslužno poduzeće Merkur A.G.S. Sisak. Gradivo je nastalo u rasponu od 1950. do 1990., a riječ je o ukupnoj količini od 30 dužnih metara.

1.6.2. Preuzimanje otkupom ili darovanjem

U skladu s financijskim mogućnostima Arhiva, tj. sa raspoloživom sumom odobrenih sredstava za ovu namjenu, nastaviti ćemo sa otkupom gradiva od privatnih imatelja, a u slučaju ponuda izuzetno vrijednih i rijetkih primjeraka arhivskoga gradiva uputit će se zahtjev Ministarstvu kulture i medija.

1.6.3. Evidencije o preuzimanju

Uz svaku akviziciju sastaviti će se zapisnik o primopredaji, odnosno kupoprodajni ugovor ili ugovor o darovanju te sve preuzeto gradivo upisati u Knjigu akvizicija u skladu sa važećim propisima. Slijedom toga nastaviti će se i s upisom podataka iz Knjige primljenog gradiva u odgovarajuću internetsku aplikaciju za evidentiranje i opis arhivskoga gradiva.

1.7. Stručna pomoć stvarateljima arhivskoga gradiva

1.7.1. Stručno usavršavanje djelatnika u pismohranama

Djelatnici Arhiva će na zahtjev imatelja i po potrebi, davati savjete o svim fazama obrade gradiva na terenu – pri izlučivanju, izradi popisa, pravilnika i posebnih lista gradiva, kao i davati upute o neophodnim uvjetima koji moraju vladati u prostorijama u kojima se odlaže i čuva arhivsko gradivo. Arhivare koji nemaju položen stručni ispit poticati ćemo da tu obvezu riješe.

2. SREĐIVANJE I OBRADA ARHIVSKIH FONDOVA I ZBIRKI U ARHIVU

U 2024. godini će se nastaviti s obradom fondova čije je sređivanje bilo planirano i započeto je tijekom proteklih izvještajnih razdoblja. Pri tom ćemo stručno obraditi, sistematizirati i opisati **još cca 140 d/m gradiva**.

Dakle, u 2024. godini radit će se na stručnoj obradi slijedećih fondova i zbiraka:

2.A. Uprava

2.A.1. Fond br. 27: Narodni odbor gradske općine Petrinja, 1945-1955, 87 kut, 31 knj.

Fond je stručno obrađen 1975. godine kada je izrađen i sumarni inventar s vodičem prema tadašnjoj arhivističkoj praksi. Gradivo je organizirano kronološki što ne olakšava pretragu i fond je, iako je vrijedan, vrlo malo korišten.

Stoga planiramo tijekom 2024. godine napraviti reviziju ove arhivske cjeline, fond srediti prema suvremenim međunarodnim standardima, a serije gradiva koje ocijenimo kao potencijalno zanimljive istraživačima, obradit ćemo analitički te izraditi bazu sa metapodacima, a odabrane arhivske jedinice digitalizirati.

2.A.2. Fond br. 29: Skupština općine Novska, 1963-1992, 88,8 d/m

Gradivo ovoga arhivskog fonda pristiglo je u Arhiv u više navrata, 1979, 2011. i 2018. godine, a u 2019. godini preuzete su u potpunosti i građevinske dozvole te uporabne dozvole sa projektnom dokumentacijom. Sređivanje je započeto 2017. godine, ali je povremeno prekidano radi drugih prioritetnih poslova. Obradu ovoga fonda planiramo nastaviti i u 2024. godini te pri tom stručno obraditi cca 46 d/m.

2.A.3. Fond br. 310: Skupština općine Kutina, 1963 – 1992, 122 d/m

Sređivanje ovoga fonda planirano je u 2021. godini no, nije niti započeto zbog angažiranja djelatnika na rješavanju povećanog broja zahtjeva građana i pravnih osoba.

Mali dio ovoga fonda pristigao je u Arhiv već 1973. godine sa gradivom NOO-a Kutina. Krajem 2019. preuzeto je 20 d/m, a tijekom 2020. i 2021. preuzet je i preostali dio gradiva ove cjeline.

Sređivanje ove cjeline započeto je u 2023. godini obradom podserije građevinskih dozvola (zbog učestalih zahtjeva građana i pravnih osoba za tom vrstom dokumentacije). Obradu ćemo nastaviti i tijekom 2024. s ciljem dovršavanja sređivanja ove cjeline. Paralelno sa sređivanjem ove podserije, zbog činjenice da su uredske evidencije fragmentarno sačuvane (upisnici), nastavit će se rad i na analitičkoj obradi i upisu metapodataka u Excel tablicu radi lakšeg pretraživanja.

2.B. Pravosuđe

2.B.1. Fond/zbirka br. 901: Zemljišno-knjižni ured Kutina, 1861-1978, 364 knj., 274 sv., 43,55 d/m)

Gradivo je nastalo radom sudova u čijoj su nadležnosti bili gruntovni poslovi za kutinsko područje, od Kraljevskog sudbenog stola u Bjelovaru, Kotarskog suda u Kutini do Općinskog suda u Kutini. Zbirka sadrži posjedovne listove, napisnike, upisnike, imenike, poslovne iskaze i spise "Z" gore navedenih sudova u čijoj je nadležnosti ova gruntovnica u pojedinim vremenskim razdobljima djelovala. Krajem 2019. godine započet je rad na sređivanju i popisivanju ove zbirke. Tijekom 2023. godine obrada ove cjeline je stagnirala jer je djelatnica raspoređena na nove poslove u Odjelu za korisnike. Do trenutka izrade ovoga plana stručno je obrađeno i opisano 11,5 d/m gradiva ovoga fonda.

No, tijekom 2024. godine planiramo ipak nastaviti sređivanje ove arhivske cjeline. Na kraju sređivanja izradit će se sumarni inventar prema međunarodnim standardima opisa arhivskoga gradiva.

2.D. Odgoj i obrazovanje

2.D.1. Fond broj 1040: Filozofski fakultet Petrinja. Sveučilište Knin, 1991-1995: kut. 40. 4 d/m

U 2024. godini prići će se stručnoj obradi ove cjeline koja je nastala u specifičnim uvjetima okupacije Petrinje u navedenom razdoblju. Gradivo je preuzeto bez popisa, nesređeno. Stoga

će se tijekom 2024. fond srediti i sumarno opisati. Na kraju sređivanja izraditi ćemo sumarni inventar prema međunarodnim standardima.

2.D.2. Fond br. 1041: Centar usmjerenog obrazovanja Vladimir Majder – Kurt, Sisak, 1975 – 1990: 23 d/m

Gradivo je preuzeto 2022. godine iz potresom oštećene zgrade Gimnazije Sisak, neposredno prije početka radova na obnovi. Gradivo je nesređeno, a sadrži i dijelove drugih stvaratelja kao što je Gimnazija Sisak, Narodno sveučilište Sisak i Ekonomska škola Sisak. Nakon detaljne identifikacije gradiva te odvajanja fondova u 2023. godini, tijekom 2024. godine prići će se sređivanju fonda ovoga stvaratelja.

Na kraju sređivanja izraditi ćemo sumarni inventar u skladu s međunarodnim standardima opisa arhivskoga gradiva.

2.G. Gospodarstvo

2.G.1. Fond br. 438: Privredna komora Sisak, 1962 – 1991, 47,5 d/m

Gradivo ovoga fonda je pristiglo u Arhiv u više navrata, tijekom 1990. i 2013. godine. Sadrži i manje dijelove gradiva prednika ovoga stvaratelja. Stručna obrada započeta je krajem 2021. godine pri čemu je izrađen plan sređivanja te u grubo izdvojeni fondovi drugih stvaratelja koji su bili uočljivi na prvi pogled (Zadružni savez regije Sisak, 1978.-1991., Trgovinska komora Sisak, 1956.-1965. te Poljoprivredno-šumarska komora kotara Sisak, 1952.-1965.

Stručna obrada predmetne cjeline je tijekom 2022. i 2023. ponovno stagnirala zbog prioritetnih poslova (arhivistica raspoređena u Odjel za korisnike). No stručna obrada će se nastaviti u 2024. godini pri čemu planiramo stručno obraditi barem narednih 10 d/m gradiva.

2.G.2. Fond br. 893: Posavska štedionica d.d. u Sisku – Sisak (1897-1941); 1900-1945: 5 d/m. Prp.

Gradivo ovoga fonda je preuzeto 2008. godine od Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu prema načelu provenijencije nastanka cjeline. Fond je samo u grubo sređen. Nužno je izvršiti stručnu obradu gradiva u vidu detaljne identifikacije, razraditi fond na niže funkcionalne cjeline te fond opisati sumarno u skladu sa međunarodnim standardima opisa arhivskog gradiva.

2.G.3. Fond br. 918: Željezara Sisak (1946-2000), 1946-2000, 300 d/m

Stručna obrada ove ogromne arhivske cjeline nastaviti će se i u 2023. godini. Cjelina je organizirana kao zbirni fond podijeljen na podfondove. Tijekom 2024. godine planiramo nastaviti sređivanje obradom serije 2. Rad i radni odnosi (15 d/m) i serije 4. Financije (27 d/m) te nastavnom analitičke obrade podserije 918.5.1. Fotografije. Ova potonju cjelinu čini 4036 fotosa (pozitivi, negativni, dijakolori). Do sada je obrađeno 3042 komada, a u 2024. će se ova podserija obraditi u potpunosti. Pri tom se u elektroničku bazu upisuju metapodaci za svaki snimak, a nastaviti će se i rad na digitalizaciji istih.

Osim toga, u 2024. godini će se započeti analitička obrada i opis podserije projektno-tehničke dokumentacije podfonda HR-DASK-918.IV. Željezara Sisak – Valjaonica traka, gredica i šavnih cijevi 1964-1995. Riječ je u ovom slučaju o dokumentaciji u količini od 841 svežanj, tj. 89 d/m. Gradivo ćemo obraditi i opisati do razine projekta te u posebnu excel bazu upisati odgovarajuće metapodatke za svaki projekt kojoj će se zatim pridružiti poveznicama digitalne snimke koje ćemo pohraniti na serveru.

2.G.4. Fond br. 970: Općinski zavod za zapošljavanje Sisak – Sisak (1956-1990) 1956.-1990.; 11,3 d/m

Stručna obrada ovoga fonda trebala je započeti u prošlom izvještajnom razdoblju, no, zbog angažiranja zaposlenika na prioritetnim poslovima cjelina još nije obrađivana.

Tijekom 2024. planiramo konačno započeti stručnu obradu i ove cjeline. Pri tom će fond biti sumarno obrađen i opisan u skladu s međunarodnim standardima.

G.2.5. Fond br. 994: Moslavina Kutina, 1946-1991: 7 d/m

Gradivo je nastalo radom poljoprivredno-industrijskog kombinata, a preuzeto je 2022. godine od poduzeća Belje d.o.o iz Darde (posredstvom DAO).

Fond ćemo stručno obraditi te sumarno opisati i popisati u skladu sa međunarodnim standardima.

G.2.6. Fond br. 995: Moslavka d.d. Kutina, 1991-2019.: 7,7 d/m

Kao i u prethodnom slučaju riječ je o fondu koji je preuzet akvizicijom od Belja d.o.o iz Darde. Gradivo je nastalo radom trgovačkog poduzeća osnovanog 1991. godine. Fond ćemo u 2024. godini stručno obraditi te sumarno opisati i popisati u skladu sa međunarodnim standardima opisa arhivskoga gradiva.

2.H. Političke stranke, društveno-političke organizacije i sindikati

2.H.1. Revizija fonda br. 259 Savez sindikata Hrvatske. Općinsko vijeće Sisak, 1955-1990, 1 d/m

Posljednjim preuzimanjima stanje u fondu se bitno mijenja. Potrebno je izvršiti reviziju fonda, zatim gradivo ponovno sumarno popisati i opisati u skladu s međunarodnim standardima.

2.L. Zbirke

2.L.1. HR-DASK-587: Zbirka fotografija, 1864-1995

U 2024. godini nastaviti će se analitička obrada ove cjeline, tj. postojeća baza podataka će biti popunjena podacima o fotografijama koje su pristigle u Arhiv tijekom 2022. i 2023. godine darovanjem i/ili otkupom. Pri tom će se nastaviti sa analitičkim opisom do razine komada te upisom podataka u elektroničku bazu izrađenu u Excelu.

2.L.2. Zbirka br. 719: Zbirka Matičnih knjiga, digitalne snimke, 158 GB

Digitalne snimke matičnih knjiga relevantnih za matična područja na sisačkom arhivskom području preuzete su od Hrvatskog državnog arhiva krajem 2018. godine. Kako ova baza sadržava i dijelove matica drugih matičnih područja nužno je pregledati sve mape („foldere“) izdvojiti dio koji se odnosi na sisačko arhivsko područje te izraditi odgovarajuću e-bazu kojoj će se pridružiti odgovarajuće digitalne snimke.

Na ovom se poslu započelo raditi tijekom 2019. godine te je do sada pregledano i razlučeno 36 e-mapa matičnih knjiga. Ovaj će se posao nastaviti i u 2024. godini.

2.X. Poslovi na evidentiranju gradiva: Opći inventar DASK, Pregled fondova DASK

I tijekom planskoga razdoblja redovito će se obavljati ažuriranje podataka u ovim evidencijama u skladu s novim stanjem (preuzimanje gradiva, konačno stanje nakon stručne obrade). Isto tako će se dopisivati podaci o novostečenim fondovima i zbirkama.

2. Y. Projekt e-Kultura

2.Y.1. Digitalizacija gradiva i priprema odgovarajućih metapodataka

Arhiv će nastaviti sa **pripremom metapodataka** za digitalizirano gradivo u posebnom Excel obrascu sukladno Uputama za pripremu metapodataka za objavu gradiva na portalu E-kultura koju smo dobili od Hrvatskog državnog arhiva.

Tijekom 2024. godine Arhiv će izraditi odgovarajuće metapodatke za svo gradivo koje već jest digitalizirano te je pohranjeno na serveru Arhiva. Riječ je o zbirkama gradiva koje su analitički obrađene, a koje će ovime biti spremne za objavu na portalu e-Kultura.

Pored toga u 2024. godini **digitalizirati će se** gradivo:

- Podserije tehničke dokumentacije (opisano pod točkom 2.G.2. ovoga Programa!) podfonda Valjaonica traka, gredica i šavnih cijevi Željezare Sisak nastalo između 1964. i 1995. godine, 841 svežanj;
- Zbirke HR-DASK-721 Zbirka plakata, 674 kom (Zbirka je samo djelomično digitalizirana, digitalne preslike su izrađene na malom skeneru do A-3 pa su snimke spajane u Fotoshopu. Tijekom 2024. izradit ćemo nove snimke visoke rezolucije na odgovarajućem skeneru te Zbirku opisati, tj. unijeti odgovarajuće metapodatke u Excel bazu;
- Nastavit će se i digitalizacija podserije fotografija (fond Željezara Sisak) u ukupnoj količini od 4036 komada. Odgovarajući analitički opis je u tijeku, a nastavit će se i u 2024. godini.

2.Y.2. Testiranje Nacionalnog arhivskog informacijskog sustava

U prvom dijelu godine, (lipanj 2024.) voditelji odjela DASK će sudjelovati u testiranju Nacionalnog arhivskog informacijskog sustava u skladu sa uputama i prioritetima koje će izraditi i definirati Hrvatski državni arhiv iz Zagreba.

Nakon toga, nastavit će se rad na ažuriranju i dopuni podataka u novom sustavu.

3. ZAŠTITA GRADIVA U ARHIVU

3.1. Preventivna zaštita

3.1.1. Redoviti skrbnički poslovi

U okviru preventivne zaštite gradiva kontinuirano će se obavljati svi redoviti skrbnički poslovi u spremištima i to: kontrola sigurnosti spremišta, izdavanje gradiva na korištenje i redovito ulaganje kao i kontrola mikroklimatskih uvjeta u spremištima. Poduzet će se sve potrebne radnje u slučaju eventualno uočenih odnaka od propisa i stručnim preporukama definiranih granica.

3.1.2. Održavanje i nabava instrumenata i aparata za održavanje optimalnih mikroklimatskih uvjeta u spremištima

Državni arhiv u Sisku trenutno raspolaže sa 10 aparata za odvlaživanje koje koristimo za reguliranje vlage u spremišnim prostorima. Aparati su nabavljeni u razdoblju od 2004. do 2010. godine te je više od polovice (7 komada) na kraju 2023. godine predloženo za otpis, jer su sve češće u kvaru (pa je servisiranje postalo učestalo i preskupo – cijena servisiranja jednaka je cijeni novoga aparata) ili je kvar takve vrste da ga nije moguće popraviti (plastični dijelovi koje nije moguće zamijeniti!).

Stoga je Arhiv predložio Ministarstvu kulture i medija da se kroz programsku djelatnost u 2024. godini nabavi 7 novih uređaja za odvlaživanje prostora kapaciteta odvlaživanja: 16 - 28 L/24 h sa spremnikom vode (s automatskom blokadom) za veličinu prostora do 400 m².

3.1.3. Opremanje arhivskoga gradiva

Arhiv sustavno preuzima arhivsko gradivo od stvaratelja i posjednika arhivskoga gradiva sa sisačkog arhivskog područja. Preuzeto gradivo najčešće nije adekvatno opremljeno propisanom zaštitnom ambalažom, tj. odgovarajućim arhivskim kutijama već se nalazi u registratorima i/ili svežnjevima. Pri stručnoj obradi gradiva arhivisti obavljaju i prekartoniranje preuzetog gradiva te formiraju nove tehničke jedinice.

3.1.4. Digitalizacija arhivskoga gradiva za potrebe izložaba i na zahtjev stranaka

Osim poslova digitalizacije opisanih pod točkom 2.Y.1. ovoga Programa, Arhiv će nastaviti s praksom da sve arhivsko gradivo koje će biti snimljeno za potrebe izložaba kao i ono koje nastaje u procesu rješavanja zahtjeva pravnih i fizičkih osoba pohranjuje na server uz odgovarajuće metapodatke. Ovime širimo bazu digitaliziranog gradiva dostupnog kako zaposlenicima Arhiva tako i korisnicima gradiva u arhivskoj čitaonici.

Korištenjem digitalnih preslika činimo još jedan korak naprijed u preventivnoj zaštiti analognih izvornika.

4. KORIŠTENJE ARHIVSKOGA GRADIVA

4.1. Informacije korisnicima

Istraživačima i drugim korisnicima pružat ćemo na njihov zahtjev usmene i pismene informacije o arhivskom gradivu u svezi s pojedinim temama koje istražuju.

4.2. Čitaonica

U čitaonicama glavne zgrade Arhiva u Sisku izdavat će se arhivsko gradivo na korištenje, na temelju pisanih zahtjeva, a u svemu u skladu sa novim Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima te Pravilnikom o radu u čitaonici DASK.

Vodit će se evidencija o korištenju gradiva, korisnicima i korištenom gradivu.

4.3. Korištenje gradiva u službene svrhe

Na službeni zahtjev gradivo ćemo izdavati na korištenje za potrebe državnih tijela i ustanova. Isto tako, na temelju službenog zahtjeva za posudbu, gradivo ćemo posuditi organima uprave, pravosuđa i dr. za službene potrebe.

4.4. Izdavanje preslika i podataka iz gradiva

Na zamolbe građana (korisnika) izdavat ćemo podatke iz gradiva, izvatke iz dokumenata i ovjerovljene prijepise dokumenata koji se čuvaju u Arhivu. Ukoliko se tražena dokumentacija ne nalazi u Arhivu, uputit ćemo stranke kome se mogu obratiti. Prema prosjeku posljednje dvije godine očekujemo do 600-tinjak zahtjeva godišnje.

4.5. Korištenje gradiva za izložbe

Prema službenom zahtjevu i unaprijed utvrđenim signaturama izdat će se gradivo za izložbe koje priređuju druge ustanove.

5. STRUČNO USAVRŠAVANJE ARHIVSKIH DJELATNIKA

Stručni djelatnici arhiva će izmjenjivati stručna iskustva s djelatnicima drugih arhiva, pratiti stručnu periodiku i literaturu. Sudjelovat će na stručnim savjetovanjima, seminarima i predavanjima, pratiti trendove i nova dostignuća te ponude na tržištu vezane za najnovije oblike, načine i medije dugoročne pohrane podataka.

Arhiv će financijski i moralno poticati djelatnike na aktivno sudjelovanje na stručnim arhivističkim skupovima. Stručni djelatnici Arhiva sudjelovat će na 55. arhivističkom savjetovanju u listopadu 2024. godine u organizaciji Hrvatskog arhivističkog društva i jednog od državnih arhiva.

Pratiti ćemo ponuđene edukacijske sadržaje s ciljem istraživanja mogućnosti korištenja sredstava iz EU fondova za kulturne programe, ali i za programe povećanja energetske učinkovitosti objekata s ciljem dugoročnih ušteda na potrošnji energije kao i postizanja višeg stupnja energetskog certificiranja zgrada.

6. ZAŠTITA I OBRADA KNJIŽNOG GRADIVA

Kako je u drugoj polovici 2022. godine konačno popunjeno radno mjesto knjižničara u Odsjeku stručne knjižnice Odjela za korisnike DASK, i u narednom planskom razdoblju slijedi nastavak revizije postojećeg inventara knjižnice kao i upis do sada ne upisanih knjižnih jedinica.

U 2024. godini, u planu je reinventarizacija i katalogizacija 1500 primjeraka građe.

Reinventarizacija građe radi se u program Metelwin. Kako bude pristizala, tekuća građa će se isto tako obrađivati u navedenom programu, uz postojeću, koja je prije upisana u inventarne knjige. Postupak uključuje i sadržajnu, predmetnu i tehničku obradu, kao i popravak i zaštitu oštećene građe.

Pratit će se izdavačka djelatnost u svrhu popune knjižnog fonda. Pri tom će prednost imati edicije objave gradiva, povijesnih tema – naročito lokalne povijesti, povijesti institucija, kao i izdanja iz oblasti arhivistike te pomoćnih povijesnih znanosti.

Sve novonabavljene knjige i časopisi bit će inventarizirane.

Knjige i časopisi će se na zahtjev istraživača izdavati na korištenje u čitaonici Arhiva, odnosno u službenim prostorijama Arhiva.

7. IZDAVAČKA DJELATNOST ARHIVA

7.1. Zbornik Državnog arhiva u Sisku. Tisak i objava petoga broja Zbornika

U drugoj polovici 2024. godine planiramo objaviti 5. broj našega godišnjaka. Nastavili bismo s objavom 3-4 inventara fondova Državnog arhiva u Sisku (sumarna i/ili analitička) iz oblasti uprave, gospodarstva te iz oblasti društveno-političkih organizacija. Uz svako informativno pomagalo objavili bismo 1-2 priloga u vidu kopija izvornih dokumenata kao ilustraciju svake pojedine opisane arhivske cjeline.

Pored inventara planiramo objaviti i 2-3 stručna (i/ili znanstvena) rada iz oblasti povijesti institucija i lokalne povijesti.

Uz inventare i spomenute radove iz oblasti povijesti, peti bi broj Zbornika sadržavao i predgovor urednika i kazalo.

Opseg bismo zadržali na cca 200 do 250 stranica uz maksimalno 10-tak ilustracija (ilustracije u vidu preslika izvornih dokumenata), a tiskali bismo ga u nakladi od 400 komada te formatu: 16,5 x 23,2 cm.

Stručni radovi odabrani za objavu će biti recenzirani i lektorirani.

Ciljevi: Ovim programom kontinuirano upoznajemo javnost (potencijalne korisnike) sa detaljnim informacijama o sadržaju gradiva koje čuvamo, kao i njegovim vrijednostima. To je i korak dalje u povećanju dostupnosti arhivskoga gradiva, ali i popularizaciji i promidžbi arhivske djelatnosti općenito.

Kao korisnike Zbornika vidimo sve potencijalne korisnike arhivskoga gradiva, dakle, znanstvene djelatnike, učenike, studente, građane i pravne osobe koji koriste gradivo za profesionalne potrebe, ali i za ostvarivanje svojih prava. Generacijski možemo izuzeti jedino djecu predškolske dobi.

Ovaj broj Zbornika planiramo tiskati najkasnije do kraja mjeseca listopada, a promociju broja namjeravamo organizirati najkasnije prigodom Tjedna arhiva DASK polovicom mjeseca studenog 2024. godine.

Ciljevi: Ovim programom kontinuirano upoznajemo javnost sa detaljnim informacijama o sadržaju gradiva koje čuvamo, kao i njegovim vrijednostima. To je i korak dalje u povećanju dostupnosti arhivskoga gradiva, ali i popularizaciji i promidžbi arhivske djelatnosti općenito.

Kao korisnike Zbornika vidimo sve potencijalne korisnike arhivskoga gradiva, dakle, znanstvene djelatnike, učenike, studente, građane i pravne osobe koji koriste gradivo za profesionalne potrebe, ali i za ostvarivanje svojih prava. Generacijski možemo izuzeti jedino djecu predškolske dobi.

Ovaj broj Zbornika planiramo tiskati najkasnije do kraja mjeseca listopada 2024. godine, a promociju broja namjeravamo organizirati najkasnije prigodom Tjedna arhiva DASK u drugoj polovici mjeseca studenog.

8. KULTURNO PROSVJETNA DJELATNOST

Ovisno o količini sredstava koja će biti osigurana za ove namjene Arhiv će nastojati nastaviti s organiziranjem manifestacija koje želimo pretvoriti u tradicionalne, poput Tjedna arhiva i obilježavanja Međunarodnog dana arhiva.

8.1. Međunarodni dan arhiva

Kroz dvije prezentacije (slušaonice) predstavili bismo u osnovnim odrednicama rijetku kolekciju šelak ploča uglednog arheologa Ivana Mirnika iz Zagreba. Veliku je zbirku šelak ploča (prethodnica vinila) Ivan Mirnik započeo sakupljati još krajem 1950-tih, upravo kada su se prestale proizvoditi, a danas niti ne zna točan broj, pa se zato zbirka procjenjuje dužnim metrima polica. Dakle, zbirka zaprema 20-tak dužnih metara polica, a posebnosti zbirke, je u tome što sadrži raritete kao što je najstarija snimka neke skladbe u Zagrebu iz 1902. godine, te kratki insert finala opere "Tosca" u kojem je kao izuzetna rijetkost zabilježena interpretacija Milke Trnine.

Milka Trnina, rođena u Općini Križ pokraj Ivanić-Grada, 19. prosinca 1863., a umrla u Zagrebu, 1941., bila je hrvatska operna umjetnica, članica državne opere u Münchenu, prva Tosca londonskoga Covent Gardena i njujorške Metropolitan Opere, a njen glas, na žalost nije nigdje zabilježen osim u spomenutom slučaju, zabilježenom na šelak ploči čiji se jedan, vrlo rijedak primjerak čuva u okviru zbirke Mirnik.

Šelak ploča je gramofonska ploča izrađena od materijala zvanog šelak. Proizvodnja ploča od šelaka počela je 1897. Prije toga od 1895. proizvodile su se ploče od tvrde gume. Šelak je posebna smola koja se pojavljuje kao sastavnica materijala za gramofonske ploče koje su se izrađivale od 1896. do 1960-tih. godine.

Predavanja/prezentacije će biti ilustrirana glazbenim brojevima koje ćemo interpretirati u digitalnom obliku uz pomoć aparature u vlasništvu B. Volarevića iz Siska (pojačalo,

mikseta...). Prethodno je nužno izvršiti odabir nosača odgovarajućih zapisa, tehnički ih pripremiti (očistiti), presnimiti uz pomoć najmodernije tehnologije kako bi se spriječile moguće tehničke smetnje i pripremiti aparaturu za interpretaciju. Koncentrirali bismo se na audio zapise iz zbirke koji imaju barem nekakvu poveznicu sa sisačkim arhivskim područjem (interpretator, dirigent, aranžman.....).

Od promidžbenih materijala izradili bismo deplijan/pozivnicu u 200 primjeraka sa kratkim tekstom kojim bismo predstavili g. Ivana Mirnika, vlasnika zbirke te u osnovnim crtama predmetnu zbirku, sa informacijom o vremenu i mjestu obje prezentacije i tekstom poziva.

Prezentacije bismo održali povodom Međunarodnog dana/tjedna arhiva i to u tjednu od 10. do 14. lipnja 2024. (MDA, 9. lipnja 2024. – nedjelja).

8.2. Tjedan arhiva

Tradiciju organiziranja manifestacije pod naslovom Tjedan arhiva Državnog arhiva u Sisku planiramo nastaviti i u 2024. godini i to, ovaj puta, u tjednu od 11. do 15. studenog. Kroz različita javna događanja te otvorena vrata ustanove u navedenom tjednu namjeravamo progovoriti o arhivskoj djelatnosti općenito, osnovnim ciljevima i njenoj svrsi.

Kroz Tjedan 2024., čiji bi radni naslov bio: „Daska u DASK-u“, pokušali bismo prezentiranjem snimljenih kazališnih predstava te posebnom izložbom, današnjim mlađim generacijama predstaviti rad kazališne amaterske skupine „Daska“. Riječ je o amaterskoj skupini koja je djelovala u Sisku od 1976. godine, te uz povremene prekide početkom i tijekom Domovinskoga rata djeluje sve do 2000. godine. Izrasla je iz niza vrlo uspješnih nastupa na susretima mladih stvaratelja Hrvatske u Grubišnom polju te po malo postaje prepoznatljivom kazališnom amaterskom skupinom koja se sa gostovanja diljem Hrvatske na susretima i festivalima vraća sa pohvalama i nagradama. Početkom 1980-tih dobivanjem prostora za svoju djelatnost po malo prerasta u kulturni pokret raznolikih smjerova (LETVICE-pomladak, DLAKA- dječje lutkarsko kazalište, KLADA- udruženje klaunova, DAFS- filmska skupina, DASKA BEND i ZMIJSKI UGRIZ MLADOG LAVA glazbene skupine). Tijekom 1980-ih sudjeluje i na europskim festivalima amaterskih kazališnih skupina u Edinburgu, Krakowu, Karlsruheu, Italiji, Monacu, Monte Carlu te se uvijek vraća s nagradama, sjajnim kritikama i osvrtima.

Kako je riječ o amaterskoj skupini, arhivsko gradivo koje svjedoči o njenom radu i uspjesima nalazi se u privatnom vlasništvu više fizičkih osoba. Cilj je Arhiva ovim programom prikupiti informacije o postojećim zapisima i evidentirati ih te po mogućnosti digitalno snimiti. Pored toga, vjerujemo da bismo ovim programom privukli pozornost mlađih generacija kojima bi entuzijazam utkan u rezultate ove amaterske skupine mogao poslužiti kao uzor.

Tjedna arhiva 2024.g. bismo realizirali kroz slijedeće aktivnosti:

8.2.1. Postavljanje izložbe: „Daska“ u DASK-u

U suradnji s bivšim članovima ove amaterske skupine prikupili bismo eksponate u vidu fotografskog materijala, promidžbenog materijala (plakati, leci, pozivnice), scenarija pojedinih predstava i korištenih rekvizita te ih organizirali u izložbu koja bi predstavila rad

„Daske“ u gore spomenutom razdoblju. Pri tom bismo foto-materijal digitalno snimili i aplicirali na samoljepive naljepnice koje bismo na taj način postavili na izložbene panoe i zidove. Na isti bi način bili izloženi i tekstualni dokumenti kao i izložbene legende.

Otvorenje izložbe planiramo početkom Tjedna arhiva 2024.g, a zadržali bismo postav sve do kraja veljače naredne, 2025. godine. Očekujemo publiku, prije svega, srednjoškolskog uzrasta sa profesorima, ali i učenike viših razreda osnovnih škola, kao i, naravno, sve ostalo građanstvo zainteresirano za kulturna događanja ovoga tipa.

Od promidžbenih materijala tiskali bismo manji katalog sa popisom izložaka, kratkim tekstom o povijesti i radu „Daske“ te najznačajnijim predstavama i nekoliko ilustracija u vidu kopija pojedinih eksponata. Osim kataloga tiskali bismo i pozivnicu (najviše 200 primjeraka) te izradili e-pozivnicu.

8.2.2. Prezentacije video snimaka tri „Daskine“ predstave

Tijekom tjedna organizirali bismo tri prezentacije postojećih video zapisa vrlo uspješnih i najizvođenijih predstava: *Pif-paf-puf*, *Bajka o tri prašćića* i *Tri lijeva sata*. Postojeći zapisi su u VHS tehnici što znači da bi ih prvo trebalo obraditi što podrazumijeva: transfer analognog video zapisa VHS u digitalni DV zapis uz korištenje TBC i DNR sa S-video izlaza, deinterlace zapisa te korištenje više filtera kojim se znatno smanjuju artefakti VHS-a, editiranje zapisa, color grading i skidanje šuma, uređivanje zvuka i mastering, izradu objave s popisom svih sudionika koji su sudjelovali u pripremi i izvedbi predstave, izrada završne inačice u više formata (mrežno strujanje i arhiviranje).

8.2.3. Razgovor sa sudionicima i umjetnicima koji su učestvovali u radu „Daske“

Uz jednu od prezentacija održali bismo kratki (30-45 min.) razgovor sa nekolicinom osoba koje su sudjelovale u Daskinom stvaralaštvu, glumci, pisac tekstova i sl.

8.2.4. Otvorena vrata Arhiva

Pored opisanog posebnog programa, Tjedan bi, kao i uvijek do sada, bio organiziran i kao tjedan otvorenih vrata u kojem bi Arhiv radio do 8,00 do 20,00 sati. Time bismo omogućili korisnicima i svim zainteresiranima da posjete arhiv i izvan uobičajenog radnog vremena, pogledaju aktualnu izložbu te dožive arhivska spremišta te u razgovoru s arhivistima dobiju odgovore na pitanja vezana uz djelatnost arhiva i sadržaj arhivskog fundusa.

8.3. Kulturno-prosvjetna djelatnost specijalne knjižnice Arhiva

S ciljem privlačenja pozornosti javnosti na postojanje specijalne knjižnice koja djeluje kao organizacijska jedinica Državnog arhiva u Sisku, Arhiv će tijekom 2024. godine organizirati 2-3 javna događaja u vidu promocija novijih (aktualnih) stručnih izdavačkih projekata i/ili izdanja iz oblasti publicistike (privlačnih široj publici) i/ili predavanja o publiciranim temama.

10. ZAPOSLENICI

U Državnom arhivu u Sisku je već 10 godina evidentno povećanje opsega posla. Objašnjenje možemo potražiti dijelom u činjenici da su spremišni kapaciteti značajno povećani dogradnjom i adaptacijom zgrade 2008. godine, zahvaljujući čemu Arhiv konačno može preuzimati gradivo koje je godinama čekalo adekvatan smještaj, a dijelom i u povećanim potrebama zajednice sa korištenjem arhivskoga gradiva.

Zahvaljujući razumijevanju Ministarstva kulture, Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu Arhiva utvrđena su dostatna radna mjesta kako za obradu arhivskoga tako i za obradu bibliotečnog fundusa, no do danas Arhiv nije uspio dobiti i odobrenja za popunjavanje nekih postojećih radnih mjesta. Stoga ćemo tijekom 2024. godine zatražiti suglasnost Ministarstva kulture za popunjavanje nepopunjenih radnih mjesta o kojima ovise vitalne funkcije Arhiva.

11. INVESTICIJE

U 2024. godini Arhiv će nastaviti i dovršiti radove na projektu Energetske obnove zgrade Državnog arhiva u Sisku na adresi Frankopanska 21.

Arhiv je 2023. godine aplicirao na Poziv za dodjelu bespovratnih sredstava za Energetsku obnovu zgrada sa statusom kulturnog dobra (ref. broj: NPOO. C6.1.R1-13.01) što financira EU, te je, pošto zadovoljava osnovne uvjete, podnio prijavu za Energetsku obnovu zgrade DASK. Odlukom o financiranju (klasa 911-01/22-01/0009; urbroj: 532-04-01-01/1-23-43 od 6. srpnja 2023.) Ministarstvo kulture i medija kao tijelo državne uprave nadležno za provedbu investije „C.6.1.R1-13 Energetska obnova zgrada sa statusom kulturnog dobra“ u okviru inicijative „C.6. Obnova zgrada Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026., osiguralo je sredstva za realizaciju projektnog prijedloga Državnog arhiva u Sisku.

Ravnateljica:
Nela Kušanić, dipl. polit.

Klasa: 612-05/23-01/17
Urbroj: 2176-81-23-01
U Sisku, 26.07.2023.g.